

Др Божидар Шекуларац - Вуксан Обрадовић: БЕРАНСКА
БЈЕЛАСИЦА. ГОРЊА СЕЛА. Беране 2007.

У издању “В.М.В” Company”-Беране изашла је из штампе нова књига *Беранска Бјеласица. Горња села*, Беране 2007. године. Колико је мени познато о подручју Горњих села до сада само је фрагментарно писано. Међутим, аутори ове књиге успјели су да направе квалитетну научну монографију географско-историјског карактера, што је за сваку похвалу. Основну структуру ове студије чине: Карта Горњих села; Предговор; Увод; Горња села и Горњосељани (I,II); Горњосељани су били велики јунаци и људи од ријечи; Историјска обиљежја; Црква Света Јања; Цупанова пећина; Удовиница; Споменик борцима и жртвама фашистичког терора из Другог свјетског рата; Спомен плоче на згради Основне школе; Спомен плоча на Зековој глави; Храм Свети Илија у Лубницама; Положај и границе Горњих села; површина Горњих села; Клима; Воде Горњих села; Језера; Горњоселски висови; Становништво; Станови и становање; Преивредне активности; Воћарство; Горњоселске шуме; Љековито биље; Гљиве; Сточарство; Туризам; Школство и образовање; Горњоселска гробља; Горњоселска села; Бастахе; Главаца и Вуча, Курикуће, Лубнице, Праћевац; Литература.

Анализирајући садржај ове публикације може се извести закључак да су аутори успјешно приказали природне, друштвене и привредне карактеристике свих Горњих села. Горња села имају велики значај не само за Беранску општину већ и шире за Црну Гору. На почетку ове књиге о простору Горњих села аутори наводе сљедеће: “На источним падинама Бјеласице горе, изнад Лимске долине, налазе се Горња села: Бастахе, Вуча, Главаца, Курикуће, Лубнице и Праћевац. Лубнице, некада општинско мјесто, најбројније је насеље и налази се на десетом километру од Берана са којима је повезано асфалтним путем. Асфалтни пут је изграђен до Јеловице, а даље је макадам до Колашина. Подручје Горњих села (130км²) заузима најљепши дио Бјеласице са ријетким природним љепотама и богатствима: Три највиша врха Бјеласице (Црна Глава-2139, Закова глава - 2117 и Троглава - 2072м); Три планинске ријеке (Јеловица, Суодо и Гуњара), које испод Лубница настављају ток као Бистрица (лијева притока Лима). Три шумска комплекса (Куцина гора, Кривуља, Десина гора са раритетом бора кривуља-Клек); Три позната катуна (Јеловица, Рупа Пешића и Суодо)”.

Посебно треба истаћи да су аутори врло успјешно приказали природна богатства овог краја као што су планине, ријеке, језера, воде, шуме, љековито биље итд. Горња села и њихове планине имају повољне услове (клима, објекти, извори, ријеке, терени за скијање, шуме) и за развој планинског, спортско рекреативног и здравственог туризма.

У књизи је приказан и развој школства и образовања Горњих села. Посебно треба издвојити школу у Лубницама која је у току сто десет година постојања и рада произвела бројне стручњаке и научне раднике. Међу њима су најистакнутији: др Божидар Шекуларец, др Предраг Обрадовић, др Вук Мењов Обрадовић, др Мијо Обрадовић, др Радомир Ј. Раичевић и др.

Становништво Горњих села (како наводе аутори) води порјекло од црногорских племена из црногорских нахија и брда: Божовићи - Кучи (Убли), Јовановићи - Васојевићи (Ћорци-Дапсићи), Кљајићи - Бјелопавлићи, Кораћи -Братоножићи (Кораћ до), Мердовићи - Ровца (Булатовићи), Обрадовићи -Његуши (Ераковићи),

Пешићи (Мерићи, Суковићи) - Бјелопавлићи, Раковићи - Кучи (Дрекаловићи), Сенићи - Бјелице, Шекуларци (Церовићи)- Дробњаци, Шћекићи (Ојданићи, Раичевићи) - Пипери. Према статистичком попису из 2003. године укупно је било 613 становника од чега највише имају Лубнице (244 ст.). Број становника осталих села опада. И сами аутори у предговору књиге истичу: "Највећа мана Горњих села је што постепено одумиру. Стари умиру, а млади се ријетко рађају... Управо је то био мотив аутора да напишу ову књигу."

Посебно треба истаћи бурну историјску прошлост овог краја. И сами аутори истичу "Горносељани су били велики јунаци и људи од ријечи".

Књига има 156 страница, 114 слика, 12 табела, 75 фус нота, 1 карту. Ова публикација рађена је у боји. На крају је дата и литература.

Књига ће добро послужити географима, историчарима, туризмомолозима, етнологима и свим другим стручњацима који се баве овом или сличном тематиком. А ауторима треба одати признање што су написали ову географско-историјску монографију Горњих села.

Проф. др Здравко Ивановић